

SOVYET SONRASI RUS SİNEMASININ DÖNEMLERİ¹

PERIOD OF POST-SOVIET RUSSIAN CINEMA

Bahadır MAHARRAMOV*

Öz

Article Info

Sovyet sonrası Rus sineması, Sovyetler Birliği'nin 1991'de çöküşünden sonra hem içerik hem de biçim açısından büyük dönüşümler yaşamıştır. Bu dönemde sinema, devletin sıkı denetiminden ve ideolojik baskısından kurtularak daha özgür bir yapıya kavuşmuş, bireylerin ve toplumun yaşadığı değişimleri daha özgün ve eleştirel bir perspektiften ele almaya başlamıştır. Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılması, Rus sineması için hem sanatsal hem de endüstriyel anlamda büyük bir dönüm noktası olmuştur. Sinema üzerindeki merkezi kontrolün sona ermesiyle birlikte sanatsal özgürlükler artmış, bireysel ve toplumsal sorunlara yönelik daha özgün ve eleştirel yapımlar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmanın amacı, Sovyet sonrası Rus sinemasının farklı dönemlerini, toplumsal ve politik bağlamdaki değişimlerle birlikte incelemek, bu sinemanın tematik ve estetik dönüşümlerini ortaya koymaktır. Bu makale, Sovyet sonrası Rus sinemasını üç ana dönem altında ele almaktadır: 1990'lar, 2000'ler ve 2010 sonrası. 1990'lar Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte toplumsal ve ekonomik krizlerin sinemaya yansıdığı bir zaman dilimidir. Devlet desteğinden yoksun kalan sinema sektörü, düşük bütçeli yapımlara yönelmiştir. Filmler, bireylerin kimlik arayışını ve toplumsal çözümü sert bir dille ele almıştır. Filmler, bireylerin toplumla ve devletle olan mücadelesine odaklanarak modern Rusya'nın sorunlarına eleştirel bir bakış sunmaktadır. Bulgular, Sovyet sonrası Rus sinemasının her döneminin, toplumsal ve politik yapılarla paralel olarak geliştiğini ortaya koymaktadır. 1990'lar ekonomik ve toplumsal krizlerle bireysel arayışları işleyen bir dönem olurken, 2000'ler devlet desteğiyle büyük prodüksiyonlara ve tarihî konulara yönelmiştir. 2010 sonrası ise sanatsal derinliğin arttığı, birey-devlet çatışmasının keskinleştiği bir dönem olmuştur. Rus sineması, bu dönemlerde toplumsal dönüşümleri ve bireylerin bu dönüşümlerle mücadelesini yansıtarak hem sanatsal hem de ticari başarılar elde etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rus Sineması, Sovyet Sonrası Sinema, Rus Tarihsel Sineması

Abstract

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 12/07/2024

Kabul Tarihi: 15/02/2025

Atf

Maharramov, B. (2025).
Sovyet Sonrası Rus
Sinemasının Dönemleri.
Anasay, 31, 144-156.

Post-Soviet Russian cinema has undergone major transformations in terms of both content and form after the collapse of the Soviet Union in 1991. During this period, cinema gained a freer structure by escaping the strict control and ideological oppression of the state, and began to address the changes experienced by individuals and society from a more original and critical perspective. The collapse of the Soviet Union in 1991 was a major turning point for Russian cinema in both artistic and industrial terms. With the end of central control over cinema, artistic freedoms increased, and more original and critical productions focused on individual and social problems emerged. The aim of this study is to examine the different periods of post-Soviet Russian cinema together with the changes in the social and political context, and to reveal the thematic and aesthetic

Research Article

Received: 12/07/2024

Accepted: 15/02/2025

¹ Bu makale, İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Bilimi ve İnternet Enstitüsü'nde, Prof. Dr. Ala Sivas Gülçür danışmanlığında hazırlanmış olan "Sovyet Sonrası Rus Sineması: Potemkin Zirhlisi Filmi ve Göstergebilimsel Analizi" yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İletişim Bilimi ve İnternet Enstitüsü, Sinema Dalı, İstanbul, maharramovfilm@gmail.com, ORCID ID <https://orcid.org/0009-0000-3842-531X>

transformations of this cinema. This article examines post-Soviet Russian cinema under three main periods: the 1990s, 2000s, and after 2010. The 1990s is a period in which social and economic crises were reflected in cinema following the collapse of the Soviet Union. Deprived of state support, the cinema sector turned to low-budget productions. The films dealt with individuals' search for identity and social disintegration in a harsh manner. The films focus on individuals' struggle with society and the state, offering a critical view of the problems of modern Russia. The findings reveal that every period of post-Soviet Russian cinema developed in parallel with social and political structures. While the 1990s were a period of economic and social crises and individual searches, the 2000s turned to large productions and historical subjects with state support. After 2010, there was a period in which artistic depth increased and the conflict between the individual and the state became more acute. Russian cinema achieved both artistic and commercial success by reflecting social transformations and individuals' struggles with these transformations during these periods.

Cite this article as:

Maharramov, B. (2025).
Period of Post-Soviet
Russian Cinema. *Anasay*,
31, 144-156.

Keywords: *Russian Cinema, Post-Soviet Cinema, Russian Historical Cinema*

EXTENDED ABSTRACT

The Soviet Union had a profound and lasting impact on Russian cinema. After the October Revolution of 1917, cinema was seen by the Soviet government as an important tool for educating the masses, spreading ideology and making propaganda. Lenin's words, "Cinema is the most important of the arts" show the importance Soviet leaders gave to cinema.

In the 1920s, Soviet cinema was a powerful propaganda tool used to reflect revolutionary ideals and raise awareness among the masses. During this period, films such as Sergei Eisenstein's "Battleship Potemkin" (1925) revolutionized world cinema with both their technical innovations and ideological messages. Eisenstein's montage theory was considered a major innovation in the language of cinema and had a lasting impact on global cinema art.

In the 1930s, under Stalin, cinema came under complete state control. The Socialist Realism movement made it necessary to produce art in a form that reflected the interests of the working class and supported communist ideology. During this period, collective achievements and leadership were exalted rather than individual creativity. Directors had to work from scripts approved by the state.

The war period (1941–1945) was a period when themes of heroism, self-sacrifice and patriotism came to the fore in Soviet cinema. War-themed films such as "Ivan's Childhood" (1962) received great international acclaim, reflecting the tragic aspects of war.

The 1950s and 1960s were a period when ideological competition in the atmosphere of the Cold War was reflected in cinema. During this period, the science fiction genre developed and productions that emphasized the achievements of Soviet technology emerged. Philosophical science fiction films such as Andrei Tarkovsky's "Solaris" (1972) and "Stalker" (1979) are considered the artistic pinnacles of Soviet cinema.

The themes and techniques created during the Soviet period formed the cornerstones of Russian cinema. The art of montage, in-depth character analysis and philosophical questioning continued in the post-Soviet period. Combining this heritage with modern productions, contemporary Russian cinema continues to exert its influence both locally and internationally.

Post-Soviet Russian cinema experienced a radical transformation with the collapse of the Soviet Union in 1991. Cinema, which was used as an ideological propaganda tool during the Soviet period, turned towards freer and more individual narratives during this period. This study analyzes the thematic and aesthetic transformations of post-Soviet Russian cinema in three main periods: the 1990s, 2000s and after 2010. The periods were examined in social, political and economic contexts; narratives were evaluated through important films.

The 1990s were a period when social and economic crises were reflected in cinema with the collapse of the Soviet Union. The cinema sector, deprived of state support, turned to low-

budget productions. The films dealt with individuals' search for identity and social disintegration in a harsh manner. Aleksey Balabanov's *Brat* (1997) reflects the spirit of this period by dealing with anti-hero figures and the world of crime. The films offered a critical look at the problems of modern Russia by focusing on the struggle of individuals with society and the state.

In the 2000s, the film industry was revived with economic stability and state support. Big-budget productions and films themed around national heroism came to the fore. Fyodor Bondarchuk's *9th Company* (2005) dealt with the Soviets' intervention in Afghanistan and explored the psychological and social effects of the war. This period brought Russian cinema to global recognition with films that won awards at international festivals. While the films confronted the historical legacy, they also reflected the conflicts of modern society.

The 2010s were a period in which artistic depth increased and social criticism intensified in Russian cinema. Andrey Zvyagintsev's *Loveless* (2017) summarized the theme of the period by addressing the disintegration of family ties and the emotional coldness of modern society. The films deeply examined the conflicts that individuals experienced with the state and society, with themes such as corruption and authoritarian rule. Young directors such as Kantemir Balagov developed artistic narratives on post-war traumas and social disintegration. While post-Soviet Russian cinema dealt with individual tragedies and chaotic social structures in the 1990s, it focused on big-budget productions and national themes in the 2000s, and artistic and critical narratives came to the fore in the 2010s. During this period, Russian cinema gained a solid place in the international arena with its artistic achievements and became an important art form reflecting the dynamics of modern Russian society.

In recent years, Russian productions have also gained a significant place on digital platforms. Russian series and films reach global audiences on Netflix and similar platforms. This has increased the visibility of Russian cinema internationally. Today's Russian cinema is diverse, with both artistic productions that preserve its classical heritage and modern and commercial films. Russian cinema, which strikes a balance between state-supported major productions and independent cinema, is increasingly gaining ground in the global market.

Giriş

Sovyet sonrası Rus sineması, 1991'de Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle ortaya çıkan yeni bir sanatsal ve kültürel dönemi temsil eder. Bu dönem, hem içerik hem de yapısal olarak büyük dönüşümler geçirmiş ve Rus sineması devlet kontrolünden kurtularak bireysel ifade özgürlüğünün arttığı, eleştirel bakış açılarının ortaya çıktığı bir alan haline gelmiştir. Sovyet dönemindeki sinema anlayışı, sosyalist gerçekçilik çerçevesinde toplumsal başarıları yücelten bir propaganda aracı olarak işlev görmüşken, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte sinema, toplumsal değişimleri ve bireylerin yeni düzenle olan mücadelesini ele alan özgün yapımlara evrilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, Sovyet sonrası Rus sinemasının farklı dönemlerini, toplumsal ve politik bağlamdaki değişimlerle birlikte inceleyerek, bu sinemanın tematik ve estetik dönüşümlerini ortaya koymaktır. 1990'ların kaotik yapısından 2000'lerin yeniden yapılanma sürecine ve 2010'larda sanatsal derinliğe ulaşan anlatılarına kadar her dönemin, Rus toplumunun yaşadığı kırılmalar ve yeniden inşa süreçleriyle ilişkisi analiz edilecektir. Bu inceleme, dönemin önde gelen filmleri ve yönetmenleri üzerinden toplumsal dinamiklerin sinemaya nasıl yansıdığını da göstermeyi amaçlamaktadır.

Rus sineması, ülkenin sosyo-ekonomik ve politik yapılarındaki değişimlerin güçlü bir yansıması olarak ulusal ve uluslararası arenada büyük önem taşır. Sinema, toplumsal dönüşümlerin hem bir aracı hem de bir yansıması olarak ele alınırken, Sovyet sonrası dönemde bu yansımalar daha özgür ve eleştirel bir ton kazanmıştır. Bu nedenle, Sovyet sonrası Rus sinemasını incelemek, modern Rusya'nın kültürel ve toplumsal yapısını anlamak açısından kritik bir önem taşımaktadır. Ayrıca, bu dönemde üretilen filmler, küresel izleyicilere ulaşarak hem

sanatsal hem de ticari başarılar elde etmiş ve Rus sinemasının uluslararası kimliğini güçlendirmiştir.

Bu çalışmada, Sovyet sonrası Rus sinemasının her bir dönemini tematik ve estetik açıdan değerlendirmek için nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Filmlerin içerik analizi yapılacak, temalar ve karakter analizleri üzerinden toplumsal yansımalar çözümlenecektir. Her döneme ait önemli filmler seçilerek sinematografik ve anlatı yapıları incelenecek ve bu yapımların sosyo-politik bağlarıyla ilişkisi değerlendirilecektir. Çalışmada ayrıca ilgili literatür taraması yapılarak, film eleştirileri ve akademik kaynaklardan elde edilen veriler doğrultusunda kapsamlı bir analiz sunulacaktır.

Bu çalışmada, Sovyet sonrası Rus sinemasını analiz etmek için her bir dönemi temsilen seçilmiş filmler örneklem olarak ele alınacaktır. Örnekleme, 1990'lar, 2000'ler ve 2010 sonrası dönemi yansıtan sinema yapıtları dahil edilmiştir. Bu seçim, her dönemin toplumsal, politik ve estetik dönüşümlerini en iyi şekilde yansıtan filmleri içermeyi amaçlamaktadır. Belirlenen filmler, dönemin ana temalarını, karakter yapısını ve toplumsal yansımalarını ortaya koyan örneklerdir.

Her dönemi temsilen seçilen filmler, Rus sinemasının tematik ve estetik dönüşümlerini analiz etmek için örneklem olarak kullanılmıştır. Brat (1997) gibi yapımlar 1990'ların kaotik atmosferini yansıtırken, 9th Company (2005) 2000'lerdeki yeniden yapılanmayı temsil etmektedir. Loveless (2017) ise 2010 sonrası dönemde bireysel ve toplumsal yabancılaşmaya odaklanan sanatsal anlatılara örnek olarak incelenmiştir.

Her film, seçildiği dönemin belirgin tematik ve estetik özelliklerini yansıtacak şekilde seçilmiştir. Filmler, Rus toplumunun dönüşüm süreçlerini, sosyo-politik yapıyı ve bireylerin bu yapılarla olan mücadelesini ele almalıdır. Bazı filmler, uluslararası festivallerde öne çıkan yapımlardan seçilerek Rus sinemasının küresel görünürlüğü dikkate alınmıştır. Örnekleme, her dönemin sanatsal yeniliklerini ve sinematografik yaklaşımlarını yansıtacak şekilde belirlenmiştir.

Sovyet Sonrası Rus Sineması

Sovyet sonrası Rus sineması, Sovyetler Birliği'nin 1991'de çöküşünden sonra hem içerik hem de biçim açısından büyük dönüşümler yaşamıştır. Bu dönemde sinema, devletin sıkı denetiminden ve ideolojik baskısından kurtularak daha özgür bir yapıya kavuşmuş, bireylerin ve toplumun yaşadığı değişimleri daha özgün ve eleştirel bir perspektiften ele almaya başlamıştır. Sovyet dönemi boyunca sinema, çoğunlukla ideolojik propagandanın bir aracı olarak kullanılmış ve sosyalist gerçekçilik çerçevesinde devlet tarafından desteklenen yapımlar öne çıkmıştır. Ancak, Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte sinema endüstrisi, bu merkezi kontrolü kaybederek büyük ölçüde ekonomik zorluklarla ve toplumsal karmaşayla yüzleşmek zorunda kalmıştır (Akdağ, 2022, s. 54).

Sovyet sonrası Rus sineması, 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla radikal bir dönüşüm sürecine girmiştir. Sovyetler dönemindeki ideolojik ve sansür mekanizmalarının ortadan kalkmasıyla sinema daha özgür ve bireysel anlatılara yönelmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan eserler, özellikle toplumsal çöküş ve kimlik arayışı gibi temaları ele almış, Sovyet sonrası bireyin karşılaştığı zorlukları işlemeye odaklanmıştır (Marshall, 2018). Sinemada sosyal gerçekçilik ile nostalji arasında bir denge arayışı da gözlemlenir. Bu nostaljik eğilim, geçmişe duyulan özlemle toplumsal dönüşüm sancılarının iç içe geçtiği bir anlatım sunar (Beumers, 2009).

1990'ların başlarında, Rus sineması derin bir ekonomik kriz yaşamış, devletin sinema sektörüne sağladığı fonlar kesilmiş ve sinema salonları kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Bu zor koşullarda yönetmenler, bağımsız projelere ve düşük bütçeli yapımlara yönelmek durumunda kalmışlardır. Bu dönemde, toplumsal çöküş, suç oranlarındaki artış, yolsuzluk ve ahlaki belirsizlik gibi temalar Rus sinemasında sıklıkla işlenmeye başlanmıştır. Yönetmenler, bireylerin yeni ekonomik ve toplumsal düzen içinde yaşadığı zorlukları, kimlik arayışlarını ve toplumsal çözülmeyi sert bir dille ele almışlardır (Bayraktar, 2017, s. 118).

Sovyet sonrası Rus sineması, geçirdiği bu dönüşümlere rağmen, farklı tematik ve estetik yaklaşımlarla üç ana döneme ayrılabilir: 1990'lar: Geçiş Dönemi ve Kaos, 2000'ler: Yeniden Yapılanma ve Uluslararası Tanınma, ve 2010'lar ve Günümüz: Sanatsal Derinlik ve Toplumsal Eleştiri. Sovyet sonrası Rus sinemasının bu dönemleri yayınlanan filmler, filmlerin temel yapıları ve ayrıca film endüstrisinin gelişimine göre belirlenebilir. Her bir dönem, dönemin sosyo-politik yapısıyla paralel olarak şekillenmiş ve Rus toplumunun geçirdiği derin dönüşümleri yansıtmıştır. 1990'larda ekonomik belirsizlik, suç dünyası ve bireysel hayatta kalma temaları öne çıkarken, 2000'lerde sinema endüstrisi yeniden canlanmaya başlamış ve büyük bütçeli yapımlar uluslararası alanda dikkat çekmiştir. 2010'lar ve sonrasında ise, toplumsal eleştirilerin keskinleştiği, bireyin devletle ve toplumla mücadelesini işleyen daha sanatsal yapımlar öne çıkmıştır (Meisel, 2019, s. 29).

Andrey Zvyagintsev ve Aleksey Balabanov gibi yönetmenler, Sovyet sonrası dönemin ruhunu yakalayan önemli filmler üretmiştir. Örneğin, Balabanov'un *Brat* (1997) ve *Brat 2* (2000) filmleri, mafya ve şiddetin Rus toplumunda nasıl yayıldığını anlatırken, bireyin toplumla uyum sağlama mücadelesini işler (Prokhorov, 2010). Zvyagintsev'in *Vozvrashchenie* (2003) ve *Leviathan* (2014) filmleri ise aile içi dinamikler ve toplumsal yolsuzluk gibi konulara odaklanarak, bireyin otoriteye karşı mücadelesini metaforik bir dille ele alır (Hutchings, 2016).

Sovyet sonrası dönemde Rus sineması estetik açıdan da bir dönüşüm geçirmiştir. Geleneksel anlatı kalıpları yerini minimalist ve kişisel yaklaşımlara bırakmıştır. Yönetmenler, filmlerinde uzun planlar, doğal ışık ve karakter odaklı anlatımlarla bireylerin içsel dünyalarını görünür kılmıştır (Beumers, 2017). Örneğin, Sokurov'un *Russian Ark* (2002) filmi, tek bir kesintisiz planla çekilerek, Rus tarihinin katmanlı yapısını sinematografik bir yenilikle sunar (Bird, 2010).

Bu dönemde Rus sineması, Batı sinemasıyla daha fazla etkileşime girmiş ve birçok film uluslararası festivallerde ödüller kazanmıştır. Zvyagintsev'in *Loveless* (2017) filmi Cannes Film Festivali'nde büyük ilgi görerek, Rus sinemasının küresel anlamda ulaştığı başarıyı göstermiştir (Hutchings, 2018). Ancak sinemanın bu uluslararası başarısına rağmen, Sovyet sonrası dönemin ekonomik zorlukları, yönetmenlerin fon bulma konusunda ciddi engellerle karşılaşmasına neden olmuştur (Prokhorov, 2010).

2000'li yıllardan itibaren, özellikle Putin yönetiminin etkisiyle, devletin sinema sektörüne yatırım yapması popüler ve ulusal temalı filmlerin ön plana çıkmasını sağlamıştır. Savaş filmleri, kahramanlık hikayeleri ve tarihi yapımların artışı, devlet destekli sinemanın yönelimini gözler önüne serer (Beumers, 2017). Aynı zamanda Hollywood sinemasının etkisiyle aksiyon ve komedi türlerinde de artış yaşanmıştır (Bird, 2010). Sovyet sonrası Rus sineması, bu çok yönlü yapısıyla hem toplumsal değişimlerin hem de küresel sinema trendlerinin bir yansıması olmayı sürdürmüştür.

1990'lar: Geçiş Dönemi ve Kaos (1991-1999)

1990'lar, Sovyetler Birliği'nin çöküşü ile birlikte Rusya'nın hem ekonomik hem de toplumsal anlamda büyük değişimler yaşadığı bir dönemdir. 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte, Sovyet ideolojisinin hüküm sürdüğü, merkezi kontrol altında olan devlet yapıları çökmüş, Rusya kendisini bir anda yeni bir ekonomik, siyasi ve toplumsal düzenin eşliğinde bulmuştur. Bu köklü değişim, sanattan siyasete, özellikle de sinema gibi güçlü ideolojik araçlar üzerinde büyük bir etki yaratmıştır (Chelysheva ve Mikhaleva, 2022, s. 545).

Rus sinemasında bu dönemde devlet desteği olmadan film üretmek neredeyse imkansız hale geldi. Sinema salonları kapandı, film stüdyoları finansal sıkıntılarla karşı karşıya kaldı ve sinema seyircisi büyük oranda azaldı. Sinema endüstrisinin bu ekonomik krizle baş edebilmesi için bazı yönetmenler düşük bütçeli ve bağımsız yapımlara yöneldi. Ayrıca, bu dönemde televizyon ve video filmleri de sinema sektörüne rakip hale geldi. Filmler, toplumsal kaosu, suç dünyasını ve bireylerin bu karmaşa içindeki mücadelesini dramatik bir dille ele almaya başladı.

Bu dönemde, Sovyet ideolojisinden uzaklaşan Rus sineması, bireysel trajedilere ve toplumsal eleştiriye daha fazla yer verdi (Fedorov, 2015, s. 150).

Filmlerde sıkça işlenen temalar arasında, ekonomik çöküş, ahlaki çöküntü, kimlik arayışı ve bireylerin sistem karşısındaki çaresizliği öne çıkmaktadır. Bu dönemde, kahramanlar genellikle toplumsal yapının kurbanı haline gelen bireylerdir. Suç, şiddet ve kaos, bu kahramanların hayatlarının ayrılmaz bir parçası olarak sunulmuştur. Sovyet sonrası dönemin kaotik yapısı, sinemada sert ve realist bir dille ele alınmıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bireylerin yaşadığı kimlik krizleri, toplumsal değerlerin kaybı ve yeni bir düzen arayışı, bu dönemin sinemasında sıkça işlenen konular oldu. Filmlerdeki karakterler, Sovyet dönemi sinemasındaki gibi ideolojik kahramanlar değil, daha çok içsel dünyaları ve toplumsal yapının getirdiği zorluklarla mücadele eden bireylerdir (Dunlap, 2024, s. 1).

Bu dönemin sinemasında anti-kahramanlar önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Özellikle Aleksey Balabanov'un "Brat" (Brother) filmi, bu anti-kahraman temasını en iyi şekilde yansıtır. "Brat", 1997 yılında çekilmiş, Sovyet sonrası dönemin genç neslinin ahlaki ve kimlik karmaşalarını ele alan kült bir film olarak öne çıkar. Filmdeki baş karakter Danila, Sovyet sonrası dönemin anti-kahramanıdır. O, ne geleneksel bir kahramandır ne de net bir kötü karakterdir; kaotik bir dünyada kendi yolunu bulmaya çalışan bir bireydir. Film, genç neslin suç, şiddet ve toplumsal yozlaşma karşısındaki çaresizliğini yansıtır (Fedorov ve Levitskaya, 2022, s. 356).

1990'ların Rusya'sı, suç ve yolsuzlukla dolu bir dönemi temsil eder. Bu dönemde mafya faaliyetleri, şiddet ve suç oranları hızla artmıştır. Bu toplumsal durum, sinemada da güçlü bir şekilde yer bulmuştur. Bu dönemin filmleri, mafya, yeraltı dünyası ve suç örgütlerini sıkça konu almıştır. Özellikle "Brat" ve Fyodor Bondarchuk'un "9th Company" (2005) gibi filmler, suç ve şiddetin bireyler üzerindeki etkilerini dramatik bir dille işler (Mikhaleva, 2021, s. 268).

1990'lar, Rus sineması için bir yeniden doğuş ve aynı zamanda bir mücadele dönemi olarak kabul edilebilir. Sinema, Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte devlet desteğinden yoksun kaldı ve ekonomik açıdan zorlu bir süreçten geçti. Ancak bu zor dönem, yönetmenlerin daha özgür ve bireysel hikayeler anlatmasına da fırsat tanıdı. Bireysel trajediler, kimlik arayışları ve toplumsal çözümler, sinemanın ana temaları haline geldi. Bu dönemde, suç, yolsuzluk, şiddet ve toplumsal kaos gibi konular sinemada sıkça işlenmeye başladı. Düşük bütçeli, bağımsız filmler ve anti-kahramanlar, Sovyet sonrası Rus sinemasının karakteristik özellikleri haline geldi. Özellikle "Brat" gibi filmler, 1990'ların Sovyet sonrası toplumunu en iyi şekilde yansıtan yapımlar olarak öne çıktı. Sinema, toplumsal değişimleri ve bireysel arayışları yansıtan güçlü bir araç haline geldi ve bu süreç, Rus sinemasının ilerleyen yıllarda uluslararası alanda daha fazla tanınmasına zemin hazırladı (Fedorov, 2024, s. 372).

Burnt by the Sun (1994) - Sovyet Sonrası Rus Sineması Etkisiyle İnceleme

Nikita Mikhalkov'un Burnt by the Sun (1994) filmi, Sovyet sonrası Rus sinemasının politik ve toplumsal dönüşümünü yansıtan önemli bir yapımdır. Film, 1930'ların Stalin döneminde geçerken, bireysel trajediler üzerinden totaliter rejimin bireyler üzerindeki yıkıcı etkilerini derinlemesine işler. Sovyetler Birliği'nin 1991'de dağılmasının ardından Rus sineması, ideolojik baskıdan kurtulmuş ve tarihsel olaylara daha eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşmaya başlamıştır. Burnt by the Sun, Sovyet sonrası dönemde geçmişle hesaplaşmayı ve Stalin dönemine yönelik eleştirel bir bakışı temsil eder (Rosenstein, 2022, s. 1).

Film, Stalin'in baskıcı rejimini ve devletin bireyler üzerindeki etkisini incelerken, Albay Kotov'un trajik sonunu merkeze alır. Kotov, Stalin rejimine sadık bir kahraman olmasına rağmen, devletin politik oyunlarına kurban gider. Mikhalkov, devletin birey üzerindeki baskıcı kontrolünü dramatik bir biçimde sunarak, bireysel sadakatin ve başarının devletin zalim politikaları karşısında değersizleştiğini gösterir. Bu, Sovyet sonrası Rus sinemasında birey-devlet çatışmasının derinlemesine işlendiği önemli bir temadır (Mikhaleva, 2024, s. 252).

Filmin bir diğer önemli yönü, aile dinamikleri ve devletin aile üzerindeki yıkıcı etkisini ele almasıdır. Albay Kotov'un ailesiyle huzurlu bir yaz günü geçirirken, Stalin rejiminin gölgesinin bu huzuru nasıl bozduğunu gösterir. Bu, Sovyet sonrası Rus sinemasında sıkça işlenen "birey ve ailenin devlet karşısındaki savunmasızlığı" temasının güçlü bir örneğidir. 1990'larla birlikte, Rus sineması toplumsal ve politik yapıların aileler üzerindeki etkilerini ele alan yapımlara ağırlık vermiştir (Fedorov ve Levitskaya, 2022, s. 357).

Mikhalkov, *Burnt by the Sun* ile Sovyet geçmişiyle hesaplaşmayı başlatan yönetmenlerden biri olarak öne çıkar. Filmde kullanılan "güneş" metaforu, Stalin'in devlet üzerindeki mutlak gücünü ve bu gücün bireyler üzerindeki yıkıcı etkisini simgeler. Sovyet döneminde Stalin ve politikaları genellikle olumlu bir çerçevede ele alınırken, Sovyet sonrası sinemada Stalin rejimi daha eleştirel bir yaklaşımla işlenmeye başlanmıştır. *Burnt by the Sun*, bireysel trajediler ve devlet baskısı üzerinden Sovyet sinemasındaki değişimi temsil eden önemli bir eser olarak kabul edilir.

2000'ler: Yeniden Yapılanma ve Uluslararası Tanınma (2000-2010)

2000'ler, Rus sineması için bir yeniden yapılanma ve uluslararası tanınma dönemi olarak kabul edilir. 1990'ların çöküş ve belirsizlik dolu yıllarından sonra, 2000'lerde ekonomik ve politik istikrarın yeniden sağlanmasıyla sinema sektörü de canlanmaya başlamıştır. Vladimir Putin'in 2000 yılında iktidara gelmesiyle birlikte, devlet sinema endüstrisine yeniden destek vermeye başlamış, bu da daha büyük bütçeli yapımların önünü açmıştır. Sinema salonları yeniden inşa edilmiş, film festivalleri ve devlet fonları yeniden canlanmış, Rus sineması uluslararası alanda yeniden ses getiren bir endüstri haline gelmiştir (Malyshev, 2020, s. 14).

Bu dönemde Rus sineması, geçmişle hesaplaşmanın yanı sıra modern dünyanın meselelerini de ele almış; tarihsel, toplumsal ve politik konuları işleyen sanatsal yapıtlarla ön plana çıkmıştır. Fantastik, aksiyon ve büyük bütçeli filmler de bu dönemde önemli yer tutmuş, Rus sineması hem sanatsal derinliği hem de ticari başarıyı aynı anda elde etmeye başlamıştır (Chelysheva ve Mikhaleva, 2022, s. 27).

2000'ler, Rusya'da büyük bütçeli ve gişe başarısı hedefleyen filmlerin öne çıktığı bir dönemdir. Sovyet döneminde devlet tarafından kontrol edilen sinema endüstrisi, 2000'lerde daha ticari bir yapıya kavuşmuş ve popüler filmler çekilmeye başlanmıştır. Bu dönemde aksiyon, fantastik ve bilimkurgu türlerinde filmler dikkat çekmiş, gişe hasılatı yüksek olan yapımlar sinema sektörünü yeniden canlandırmıştır (Mikhaleva, 2024, s. 253).

2000'lerin Rus sinemasında, Sovyetler Birliği'nin tarihsel mirası ve savaşın toplumsal etkileri önemli bir tema olarak öne çıkar. Bu dönemde pek çok film, özellikle II. Dünya Savaşı ve Afganistan savaşı gibi Rusya'nın yakın tarihindeki önemli olayları konu alır. Bu filmler, bir yandan geçmişle hesaplaşırken, diğer yandan ulusal kimliğin inşasında önemli rol oynamıştır (Fedorov, 2024, s. 369).

2000'lerde, büyük bütçeli gişe filmlerinin yanı sıra, sanatsal anlatılarıyla dikkat çeken yönetmenler de öne çıkmıştır. Rus sineması, 1990'lardaki düşük bütçeli yapımların sanatsal derinliğini koruyarak, 2000'lerde uluslararası alanda daha fazla görünürlük kazanan filmler üretmiştir. Bu dönemde, Andrey Zvyagintsev gibi yönetmenler, uluslararası festivallerde önemli ödüller kazanarak Rus sinemasının sanat filmine katkılarını sürdürmüşlerdir.

2000'lerde Rus sineması, küreselleşme süreciyle birlikte daha fazla uluslararası izleyiciye ulaşmaya başlamıştır. Batı sinemasıyla rekabet edebilecek teknik ve estetik seviyeye ulaşan Rus filmleri, aynı zamanda evrensel temalar işleyerek geniş bir kitleye hitap etmeye başlamıştır. Bu dönemde Rus yönetmenler, sadece yerel izleyiciyi değil, aynı zamanda uluslararası izleyiciyi de hedefleyen yapımlar üretmiştir. Fantastik ve bilim kurgu filmlerinin yanı sıra, tarihsel ve dramatik yapımlar da küresel film festivallerinde büyük başarılar elde etmiştir. Bu başarılar, Rus sinemasının küresel sinema endüstrisine entegrasyonunu hızlandırmış ve sinemanın uluslararası görünürlüğünü artırmıştır (Fedorov, 2024, s. 370).

2000'ler, Rus sineması için hem sanatsal hem de ticari anlamda bir yükseliş dönemi olarak kabul edilebilir. Ekonomik ve politik istikrarın sağlanmasıyla sinema endüstrisi yeniden canlanmış, büyük bütçeli yapımlar ve gişe filmleri sayesinde sinema sektörü yeniden büyümeye başlamıştır. Aynı zamanda, sanat filmleri ve sanatsal anlatılarıyla uluslararası festivallerde önemli başarılar elde eden Rus sineması, küresel sinema sahnesinde de kendine sağlam bir yer edinmiştir.

Bu dönemdeki filmler, bir yandan tarihsel mirasla yüzleşirken diğer yandan modern Rus toplumunun psikolojik ve sosyal çatışmalarını ele almış, evrensel temalarla uluslararası izleyici kitlesine hitap etmeyi başarmıştır.

9th Company (9 rota) (2005)

Fyodor Bondarchuk'un 9th Company (2005) filmi, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'daki askeri müdahalesini ele alarak Sovyet sonrası Rus sinemasında önemli bir yer edinmiştir. Film, Sovyet askerlerinin yaşadığı trajedileri, savaşın psikolojik ve duygusal boyutlarını derinlemesine işler ve Sovyet geçmişiyle yüzleşme açısından güçlü bir yapımlar olarak öne çıkar. Sovyet sonrası dönemde, savaşlar kahramanlık ve zaferden ziyade, daha trajik ve eleştirel bir perspektifle ele alınmaya başlanmıştır. 9th Company, Sovyetlerin Afganistan'daki müdahalesini başarısızlık ve bireysel kayıplar üzerinden değerlendirir, bu da dönemin ideolojik anlatılarının geri planda kaldığını gösterir (Norris, 2012, s. 67).

Filmde, askerlerin Afganistan'da yaşadığı psikolojik baskılar ve travmalar ön plandadır. Bondarchuk, savaşın Sovyet ordusundaki askerler üzerindeki yıkıcı etkilerini gösterirken, Sovyet döneminde yaratılan güçlü ordu imajının aslında ne kadar kırılgan olduğunu vurgular. Askerlerin birbirleriyle olan ilişkileri ve hayatta kalma mücadeleleri, filmin dramatik yapısının temelini oluşturur. Her karakterin savaşa bakışı, korkuları ve hayatta kalma çabası farklıdır; bu bireysel anlatılar, Sovyet sonrası sinemanın bireysel hikayelere odaklanma eğilimini yansıtır (Sniawsky ve Hudspith, 2014, s. 52).

Film, Afganistan'daki savaşın politik arka planını belirsiz bir şekilde sunarak, Sovyet sonrası dönemde Rus sinemasında geçmiş askeri müdahalelere yönelik eleştirel bir duruş sergiler. Askerlerin savaşa neden katıldıklarını anlamamaları, Sovyetler Birliği'nin Afganistan müdahalesinin anlamsız bir savaş olarak ele alınmasına zemin hazırlar. Film, sadece politik ve askeri stratejileri sorgulamakla kalmaz, aynı zamanda savaşın bireyler üzerindeki yıkıcı etkilerini merkeze alır (Rosenstein, 2022, s. 3).

9th Company, büyük bütçeli savaş sahneleri ve etkileyici sinematografisiyle dikkat çekerken, savaşın acımasız gerçekliğini izleyiciye taşır. Bondarchuk, geniş çaplı çatışmaları ve askerlerin yaşadığı zorlukları başarılı bir görsellikle aktarırken, savaşın fiziksel ve duygusal zorluklarına odaklanır. Filmde kullanılan görsellik, savaşın soğuk ve sert doğasını yansıtırken, Sovyet sonrası Rus sinemasının dramatik ve gerçekçi estetik anlayışını güçlendiren bir unsur olarak öne çıkar.

2010'lar ve Günümüz: Sanatsal Derinlik ve Toplumsal Eleştiri (2010-Günümüz)

2010'lar, Rus sinemasında sanatsal derinliğin ön plana çıktığı ve toplumsal eleştirinin giderek güçlendiği bir dönem olarak öne çıkar. Bu dönem, özellikle modern Rusya'nın sosyo-politik sorunlarına, bireyin devlet ve toplumla olan ilişkisine ve aile bağlarındaki çözümlere dair keskin ve eleştirel yapımlarla doludur. 2010'lar aynı zamanda, Rus yönetmenlerin uluslararası film festivallerinde büyük başarılar kazandığı ve dünya çapında ses getiren filmler ürettikleri bir dönem olmuştur (Chelysheva ve Mikhaleva, 2022, s. 548).

Bu dönemde Rus sineması, yalnızca Rusya'daki toplumsal ve politik meseleleri değil, aynı zamanda evrensel insanlık durumunu ve modern dünyanın karşılaştığı zorlukları da incelemiştir. Sanatsal anlatımların derinleştiği, toplumsal eleştirilerin keskinleştiği ve birey-devlet ilişkilerinin sorgulandığı bu dönem, Rus sinemasının en güçlü sanatsal dönemlerinden biri olarak kabul edilir (Koroley, 2018, s. 6).

2010'larda Rus sineması, devlet, kilise ve toplum arasındaki ilişkilere dair eleştirel bir bakış açısı geliştirmiştir. Bu dönemin filmleri, genellikle bireyin devletle olan mücadelesine ve toplumsal yapının bireyler üzerindeki baskılarına odaklanır (Tyulyunova, 2020, s. 134). Yönetmenler, modern Rusya'daki yolsuzluk, otoriter yönetim, bireysel özgürlüklerin kısıtlanması ve toplumsal çürüme gibi konuları cesurca ele almıştır (Fedorov, 2021, s. 79).

2010'lar Rus sinemasında aile yapısının çözülmesi, bireysel yabancılaşma ve toplumsal soğukluk temaları sıkça işlenen konular arasında yer alır. Modern Rus toplumunda bireyin ailesiyle ve toplumla olan bağlarının zayıflaması, bu dönemdeki filmlerde öne çıkan bir tema haline gelmiştir. Filmler, genellikle aile içi çatışmalar, sevgisizlik ve bireylerin birbirine olan uzaklığını anlatır (Dolin, 2017, s. 4).

Rus sineması, 2010'larda devlet ve toplum yapısındaki yolsuzlukları ele alan, politik eleştiriler içeren filmlerle dikkat çekmiştir. Yönetmenler, bu dönemde modern Rusya'da yolsuzluk ve adaletsizlik gibi konuları derinlemesine ele almış, devletin birey üzerindeki baskısını ve bireyin bu baskıya karşı çaresizliğini gözler önüne sermiştir (Lane, 2018, s. 104).

2010'lar, aynı zamanda genç Rus yönetmenlerin uluslararası alanda dikkat çektiği bir dönemdir. Bu dönemde Kantemir Balagov gibi genç yönetmenler, Rus sinemasında yeni bir anlatım dili geliştirerek sanatsal derinliği sürdürmüşlerdir. Genç yönetmenler, savaş sonrası travmalar, toplumsal çözülme ve bireysel mücadeleler gibi evrensel temalarla yeni nesil sinemanın temellerini atmışlardır. Balagov'un "Beanpole" (2019) filmi, genç nesil sinemacıların Rus sinemasındaki yükselişini simgeleyen bir yapım olarak öne çıkar. Filmde, savaşın getirdiği psikolojik travmalar, toplumsal çözülme ve bireylerin yeniden hayata tutunma çabası ele alınır. Balagov'un bu filmi, hem estetik hem de sanatsal anlatım açısından büyük beğeni toplamış ve yeni nesil Rus yönetmenlerin sinemaya getirdiği yenilikçi bakışı gözler önüne sermiştir (Lagerberg ve McGregor, 2021, s. 3).

2010'lar ve sonrası, Rus sinemasının uluslararası alanda büyük başarılar elde ettiği bir dönemdir. Andrey Zvyagintsev, Kantemir Balagov ve Kirill Serebrennikov gibi yönetmenler, dünya çapındaki prestijli festivallerde ödüller kazanarak Rus sinemasının uluslararası arenada yeniden tanınmasına katkıda bulunmuşlardır. Bu yönetmenler, evrensel temaları ele alırken modern Rusya'nın toplumsal yapısına yönelik sert eleştiriler yapmışlardır (Chelysheva ve Mikhaleva, 2022, s. 28).

2010'lar ve günümüz, Rus sinemasının sanatsal anlamda derinleştiği ve toplumsal eleştirilerin en güçlü şekilde işlendiği bir dönemdir. Birey-devlet çatışması, toplumsal çözülme, aile bağlarının kopuşu ve modern toplumdaki yozlaşma gibi temalar, Rus sinemasında büyük bir yer tutar. Yönetmenler, bu dönemde hem modern Rusya'nın sorunlarını ele almakta hem de evrensel insanlık durumlarını gözler önüne sermektedir. Bu dönemde Rus sineması, hem sanatsal anlatıların derinleştiği hem de uluslararası başarıların arttığı bir süreç yaşamaktadır. Andrey Zvyagintsev, Kantemir Balagov ve Kirill Serebrennikov gibi yönetmenler, dünya çapında beğeni toplayan filmler üretmiş ve Rus sinemasının küresel sinema sahnesinde güçlü bir şekilde yer almasını sağlamıştır (Malyshev, 2020, s. 19).

"Loveless" (2017)

Andrey Zvyagintsev'in Loveless (2017) filmi, modern Rusya'daki toplumsal ve bireysel soğukluğu, aile yapısındaki çöküşü ve bireylerin birbirlerinden duygusal olarak kopuşunu ele alan çarpıcı bir yapımdır. Film, boşanmak üzere olan Zhenya ve Boris'in kaybolan çocuklarını arama sürecini merkez alarak, sadece aile ilişkilerindeki kopukluğu değil, aynı zamanda Rus toplumunun duygusal anlamda nasıl izole hale geldiğini de gösterir. Cannes Film Festivali'nde Jüri Ödülü kazanan ve En İyi Yabancı Film dalında Oscar'a aday gösterilen Loveless, Zvyagintsev'in minimalist ve sembolik sinematografisiyle dikkat çeker. Karakterlerin duygusal boşlukları, Rusya'nın soğuk, gri kış manzaralarıyla iç içe geçer ve film boyunca bireylerin birbirlerinden kopukluğu görselleştirilir (Bradshaw, 2017, s.6).

Film, bireylerin yalnızca aile yapısında değil, toplumsal anlamda da birbirlerinden uzaklaştığını vurgular. Zhenya ve Boris, birbirlerine ve oğullarına karşı kayıtsız iki birey olarak, modern toplumun duygusal soğukluğunun bir yansımasıdır. Zvyagintsev, bu karakterler üzerinden, modern Rus toplumunun empati duygusunu kaybettiğini, insanların birbirlerine yabancılaştığını ve duygusal izolasyonun arttığını gösterir. Alyosha'nın kayboluşu, hem aile içindeki bağların hem de toplumsal değerlerin kaybolmasını simgeler (Güleroğlu, 2024, s. 73).

Sovyet sonrası Rusya'da toplumsal çözülme, bireyselleşme ve aile yapısının zayıflaması, filmde ana temalardan biri olarak öne çıkar. Sovyetler Birliği'nin çöküşüyle birlikte aile yapısı ve sosyal bağlar ciddi dönüşümler yaşamıştır (Nayman, 2018, s. 749). Loveless, modern Rus toplumunda aile yapısının parçalanmasını ve bireylerin birbirlerine karşı ilgisizleşmesini ele alarak, Sovyet sonrası Rusya'daki toplumsal çözülmeyi derinlemesine işler. Zvyagintsev, Sovyet dönemi boyunca güçlü bir toplumsal yapı olarak görülen ailenin çöküşünü, bireyler arasındaki duygusal bağların kaybolmasıyla anlatır (Hosseini ve Rajabi, 2019, s. 1).

Filmde, devletin işlevsizliği ve bireylerin devlet karşısındaki çaresizliği de önemli bir tema olarak öne çıkar. Kaybolan çocuk konusunda polisin kayıtsızlığı, devletin modern Rusya'da bireylerin hayatlarındaki etkisini sorgulayan bir eleştiri olarak sunulur. Zvyagintsev, bu temayı daha önceki filmlerinde de işlemiş olup, Loveless'te de aile yapısının çöküşü ve bireylerin toplumsal izolasyonu üzerinden Sovyet sonrası Rusya'daki toplumsal ve politik yapıları eleştiren güçlü bir anlatı sunar (Chang, 2017, s. 27).

SONUÇ

Sovyet sonrası Rus sineması, 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte hem içerik hem de yapısal açıdan büyük değişimlerden geçmiştir. Sinema, ideolojik kontrolün azalmasıyla daha özgün ve bağımsız temalara yönelmiş, bireylerin ve toplumun yaşadığı dönüşümleri eleştirel bir perspektiften anlatmaya başlamıştır. Bu süreçte sinema, devletin desteğini yitirmiş ve ekonomik olarak zorlu koşullarda varlık mücadelesi vermiştir. Özellikle 1990'larda ekonomik çöküş, suç artışı ve toplumsal karmaşa sinemanın ana temaları olmuştur. Yönetmenler bireysel kimlik arayışları ve ahlaki belirsizlikleri dramatik bir dille işlemeye başlamışlardır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Rus sineması, ciddi ekonomik zorluklarla yüzleşmiş ve bağımsız yapımlara yönelmiştir. Sinema salonlarının kapanması ve devlet fonlarının kesilmesiyle yönetmenler düşük bütçeli projelerle bireysel trajedilere ve toplumsal eleştirilere ağırlık vermiştir. Bu dönemde çekilen Brat (1997) gibi filmler, bireyin kimlik arayışını ve suç dünyasında hayatta kalma çabalarını yansıtmaktadır. Özellikle suç ve mafya temaları 1990'lar sinemasında belirgin hale gelmiştir. Bu dönem, bireylerin ahlaki ve toplumsal çöküşle mücadele ettiği, anti-kahraman figürlerinin öne çıktığı bir yapıya sahiptir.

2000'lerde Rusya'da ekonomik istikrarın sağlanmasıyla sinema sektörü de yeniden canlanmış, devlet desteğiyle büyük bütçeli yapımlar artmıştır. 9th Company (2005) gibi savaş filmleri, Sovyet dönemindeki askeri müdahaleleri eleştirel bir gözle işlerken, sanatsal anlatımlar ve ticari başarı bir arada görülmeye başlanmıştır. Bu dönemde Rus sineması, hem tarihsel mirasla hesaplaşan hem de modern meseleleri ele alan yapımlar üretmiştir. Yönetmenler, uluslararası festivallerde dikkat çeken filmlerle Rus sinemasını küresel sinema sahnesinde görünür kılmayı başarmışlardır.

2010'lar, Rus sinemasında sanatsal derinliğin arttığı ve toplumsal eleştirilerin güçlendiği bir dönem olmuştur. Modern Rusya'daki otoriter yapılar, yolsuzluk ve bireyin topluma mücadelesi bu dönemin ana temaları arasında yer alır. Loveless (2017), aile içi yabancılaşmayı ve modern toplumun duygusal kopuşunu sembolize eder. Bu dönemde Andrey Zvyagintsev ve Kantemir Balagov gibi yönetmenler uluslararası festivallerde başarılar kazanmış, Rus sineması küresel düzeyde sanatsal bir yükseliş yaşamıştır.

Sovyet sonrası Rus sineması, toplumdaki köklü değişimleri yansıtan güçlü bir sanat dalı olarak gelişimini sürdürmüştür. 1990'lardaki ekonomik kriz ve bireysel trajedilerden

2000'lerdeki yeniden yapılanma ve büyük prodüksiyonlara, 2010'larda ise toplumsal eleştirilerin yoğunlaştığı sanatsal anlatımlara kadar her dönem, Rus toplumunun geçirdiği dönüşümleri sinemaya yansıtmıştır. Sinema, bu süreçte sadece Rusya'nın sorunlarına değil, evrensel insanlık durumlarına da odaklanarak küresel sinema sahnesinde etkileyici bir yer edinmiştir.

Etik Beyan

“Sovyet Sonrası Rus Sinemasının Dönemleri” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır. Makale, Etik Kurulları Yayın Etiği Komitesinin (Committee on Publication Ethics-COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author declares that they have no competing interest.

Financial Support: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA/ REFERENCES

- Akdağ, M. (2022). 2000-2020 Yılları Arasında Rus Sineması ve Milliyetçilik 1612 Adlı Film Örneği Üzerinden Analitik Bir İnceleme. *Sakarya İletişim*, 2(2), 52-72.
- Bayraktar, N. (2017). Sovyet Sonrası Rus Sineması. *Sekans Sinema Kültürü Dergisi*, Nisan 2017 | Sayı 4, 116-125.
- Beumers, B. (2009). *A History of Russian Cinema*. Berg.
- Beumers, B. (2017). *Russian Cinema: Contemporary Film and Society*. Routledge.
- Bird, R. (2010). *Andrei Rublev to Andrei Zvyagintsev: A History of Russian Cinema*. Reaktion Books.
- Bradshaw, P. (2017). *Loveless* review: Eerie thriller of hypnotic, mysterious intensity from *Leviathan* director. *The Guardian*, 5-9.
- Bukareva, V. (2020). Değişen Siyasal Yapı Bağlamında Sovyet Sinemasında Komedi Türünün Dönüşümü. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (1), 8-28..
- Chang, J. (2017). Andrey Zvyagintsev's missing-child drama *Loveless* is a shattering portrait of Russian social malaise. *Los Angeles Times*. Archived from <https://www.latimes.com>
- Chelysheva, I., ve Mikhaleva, G. (2022). Prospects for contemporary media education in Russia based on feature films in the focus of family education: A theoretical review of the problem. *Media Education*, 4, 546-551.

Chelysheva, I., ve Mikhaleva, G. (2024). Portrayals of families and family upbringing in Russian films: Prospects for film and media education. *Media Education*, 20(1), 25-31. <https://doi.org/10.13187/me.2024.1.25>

Dolin, A., (2017). Empty space. *Loveless*, directed by Andrey Zvyagintsev. *Iskusstvo Kino*, 4-9.

Dunlap, B. (2024). *Prisoner of the Mountains* (film screening and discussion summary). Belfer Center for Science and International Affairs, Harvard Kennedy School, 1-5.

Eng, R. Y. (2018). Chinggis Khan on film: Globalization, nationalism, and historical revisionism. *The Asia-Pacific Journal | Japan Focus*, 16-22, <https://doi.org/10.31216/ajf.5214>

Fedorov, A. (2015). *Film criticism*. Moscow: ICO “Information for All.” 1-376.

Fedorov, A. (2024). Rus sineması: Çok kısa bir tarihçe [Russian cinema: A very short story]. *Etkileşim*, 13, 364-390.

Fedorov, A. V. (2021). *100 most popular Soviet television movies and TV series: Opinions of film critics and viewers*. Moscow: Information for All.

Fedorov, A., ve Levitskaya, A. (2022). Theoretical concepts of film studies in *Cinema Art* journal in the first post-Soviet years: 1992–2000. *International Journal of Media and Information Literacy*, 7(2), 355-397.

Fomin, V., ve Deryabin, A. (2016). *Chronicle of Russian cinema: 1965-1991* (Vols. 1-5). Rehabilitation.

Güleroğlu, C. (2024). Yakın dönem Rus sanat filmlerine postmodernizm ve muhalif melodram çerçevesinde bir bakış: *Leviathan* (2014) ve *Sevgisiz* (2017). *Türkiye Film Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 72-90.

Hosseini, S., ve Rajabi, E. (2019). Subjectivity construction through familial discourse represented in film: A case study of Alyosha’s identity in Andrey Zvyagintsev’s *Loveless*. *Critical Literary Studies*, 1-5, 2019.

Hutchings, S. (2016). *Russian Film: A Reader*. Academic Studies Press.

Hutchings, S. (2018). The Russian cinema renaissance in the global era. *In Russian Review*, 77(3), 315-330.

Kosinova, M. I., ve Solgi, T. (2022). Comparative analysis of family values in Iranian and Russian cinema. *Vestnik Universiteta*, 5, 219-226. <https://doi.org/10.26425/1816-4277-2022-5-219-226> [In Russian].

Lagarias, A. (2021). Not interpreting *Petrov’s Flu*: Kirill Serebrennikov’s *Petrov’s Flu* (*Petrovy v gripe*, 2021). *East European Film Bulletin*, 118-128.

Lagerberg, R., ve McGregor, A. (2021). Non-love in a non-place: Liminality and dislocation in Andrei Zvyagintsev’s *Loveless*. *International Journal of Russian Studies*, 10 (1), 1-11.

Lane, A. (2018). *Loveless* and *Permission*. *The New Yorker*, February 12/19, 104-105.

Lim, M. Z. (2013). *Unstable identities in Prisoner of the Mountains*. Major Seminar CLT 388-389.

Malyshev, V. S. (2020). Give hope or plunge into depression? On trends in understanding life in modern Russian cinema. *Vestnik VGİK*, 12(2), 8-21. [In Russian].

Maroshi, V. V. (2017). Mongolian Empire in modern Russian imperial projects: Science fiction, journalism, folkhistory. *Imagologiya i komparativistika*, 1-7.

Marshall, H. (2018). *Post-Soviet Identity and Cinema*. Bloomsbury Academic.

Meisel, E. (2019). советская кинокритика глазами американца: отечественная теория и практика 60 лет назад. *Film Quarterly*, Güz 1960 (Cilt 14, No. 1), 20-58.

Mikhaleva, G. (2024). The political and ideological contexts of the family image and family education in Russian post-Soviet and contemporary feature films. *Media Education (Mediaobrazovanie)*, 20 (2), 251-260. [1](#)

Mikhaleva, G. V. (2021). Teaching civic engagement and patriotism by means of film education: The training program for university students. *Bulletin of the International Centre of Art and Education*, 5, 267-275.

Mikhaleva, G., ve Lozovitskaya, A. (2024). Research of the political and ideological contexts of family education in Soviet fiction cinematography. *Bulletin of the International Centre of Art and Education*, 2, 312-320. [In Russian].

Nayman, A. (2018). *Loveless* takes a symbolic hammer to a family tragedy. *Sight and Sound*, 749-764

Norris, S. M. (2012). Patriot games: *The Ninth Company* and Russian convergent cultures after communism. *Digital Icons: Studies in Russian, Eurasian and Central European New Media*, 8, 67-86.

Obukhovski, V. A. (2021). The importance of modern Russian cinema as a factor in the formation of family values of young people. *Skif*, 1(53), 43-48.

Posukhova, O., Klimenko, L., ve Chelyshev, S. (2021). Representation of working dynasties in Soviet cinema: Inertia or forcing. *Media Education*, 17(2), 362-377.

Prokhorov, A. (2010). *Russian Cinema and National Identity*. UCL Press.

Rosenstein, T. (2022). The curtain falls on Russian films in Europe: European festivals are banning most Russian films and filmmakers. *The Moscow*, 1-3.

Sabirov, R. (2019). Perceptions of Chinggis Khan and the Mongol conquests in contemporary Russia. *Bulletin of JAMS*, (49), 1-11.

Tyulyunova, V. V. (2020). The image of the family in modern Russian cinema according to experts. *Vestnik Nizhegorodskogo universiteta im. N.I. Lobachevskogo. Seriya: Social'nye nauki*, 2(58), 134-142. [In Russian].